

I CONGRÉS DE DRETS DELS ANIMALS DE L'ADVOCAIA DE CATALUNYA

CONCLUSIONS

DIJOUS 23 D'OCTUBRE 2025

CONFERÈNCIA INAUGURAL “ PROJECTE GRAN SIMI: DRETS DELS NOSTRES GERMANS”.

El primatòleg Pedro Pozas Terrados ha parlat de la increïble semblança entre els grans simis i el humans, les raons per les quals s'han de protegir i com la seva defensa és un avanç per la resta d'animals. Ha transmès la seva esperança de que en breu es desenvolupi la Llei de Protecció dels Grans Simis (Llei Goodall), i ha exposat de com per via de actuacions legals, com un habeas corpus, s'han aconseguit millores pràctiques i legals.

En relació a la Llei de Grans Simis, els tres degans presents al Congrés, van decidir presentar al Ple del CICAC la possibilitat que el CICAC s'adherís a la proposta d'una Llei de Grans Simis.

TAULA 1: "LA LLEI 7/2023, DE 28 DE MARÇ, DE PROTECCIÓ DELS DRETS I EL BENESTAR DELS ANIMALS: AVENÇOS, LÍMITS I REPTES EN LA SEVA APLICACIÓ PRÀCTICA"

La ponència dedicada a “La Llei 7/2023, de 28 de març, de protecció dels drets i el benestar dels animals: avenços, límits i reptes en la seva aplicació pràctica” ha permès reflexionar sobre una norma d'enorme transcendència jurídica i social, perquè, més enllà del debat que va suscitar la aprovació d'aquesta norma, l'anàlisi de la seva aplicació pràctica és avui una qüestió essencial tant per als operadors jurídics com per a les administracions públiques i les entitats de protecció animal.

La sessió ha posat de manifest la importància d'abordar els reptes derivats de la seva aplicació pràctica, especialment davant la manca de desenvolupament reglamentari complet, que dificulta la correcta execució.

Les ponents han ofert una exposició àmplia i rigorosa de tres temes especialment rellevants en l'àmbit de la Llei 7/2023, com són la gestió de les colònies felines — abordant-ne els aspectes més pràctics i d'aplicació— la regulació dels llistats positius,

amb referència a la seva implementació i als reptes que aquesta planteja i el control de poblacions urbanes amb mètodes ètics i no letals.

Intervenció de Maria Marquès — Doctora en Dret, professora agregada de Dret Penal al Departament de Dret Públic de la URV, investigadora del CEDAT

Apunta que el Congrés dels Drets dels Animals defensa una visió ètica i filosòfica de la justícia animal, més enllà de l'estricta perspectiva jurídica. Destaca la importància del *llistat positiu* de la Llei 7/2023, com a eina per garantir les cinc llibertats bàsiques dels animals i preservar el seu rol ecosistèmic. Reivindica mecanismes propis per aplicar el dret intern més enllà de tractats internacionals i excloure les espècies protegides al país d'origen. Subratlla el paper orientador dels professionals davant falsedats mediàtiques i dubtes ciutadans.

Intervenció de Sara Garcia Aguilera — Advocada i coordinadora del Servei Jurídic de l'Ajuntament de Reus

Aporta la visió pràctica de l'aplicació de la llei per part dels ens locals: protecció, sanció i convivència responsable. Remarca el paper clau de la ciutadania en la detecció de vulneracions i la importància d'incorporar tècnics (com veterinaris) als ajuntaments. Destaca l'article 68 de la Llei 7/2023 sobre mesures cautelars i l'augment de sancions respecte al Decret legislatiu 2/2008. Reivindica un procediment més àgil per protegir animals.

Intervenció d' Eva Díaz — Magistrada i membre de Lex Ànima, Associació per a l'Ètica i el progrés en el tracte als Animals

Critica les matances de coloms amb mètodes letals i no ètics per ser ineficaces i costoses. Defensa mètodes ètics i contraceptius de control poblacional, tal com obliga la Llei 7/2023, i denuncia que molts ajuntaments encara no els apliquen. Reclama més concreció normativa i més control institucional.

També s'ha tractat la qüestió dels incompliments per part d'algunes administracions públiques, aportant propostes i vies de solució orientades a millorar l'eficàcia i la coherència en l'aplicació de la norma.

TAULA 2: "MALTRACTAMENT ANIMAL I DRET PENAL: TIPIFICACIÓ, AGREUJANTS I NOVES TENDÈNCIES JURISPRUDENCIALS"

La sessió va girar entorn del nou marc legal i penal de protecció animal després de la reforma del Codi Penal de 2023, així com de les dificultats pràctiques i institucionals que encara existeixen per aplicar-lo de manera efectiva.

Intervenció de Carles Soliva — *Advocat i president de la Comissió de Dret dels Animals del ICAB*

- Amb la reforma de l'any 2023 i la nova redacció de l'art. 340 CP, l'animal passa a ser subjecte de dret i pot ser considerat víctima directa d'un delictes.
- S'han analitzat diferents formes de comissió del delictes:
 - Comissió per omissió: responsabilitat del propietari d'un gos potencialment perillós si no evita un atac.
 - Concurs amb violència vicària: utilitzar el maltractament o la mort de l'animal per fer mal a la parella.
 - Prevaricació administrativa: inacció de l'Administració davant casos clars de maltractament (ex. abandonament).
- Ha destacat que molts agents policials encara consideren aquests fets com a qüestions civils, la qual cosa dificulta l'actuació penal efectiva.

Intervenció de Josep Oriol — *Cap de la Unitat Regional del Medi Ambient (URMA) de Tarragona - Mossos d'Esquadra*

- Ha explicat que la policia actua segons la gravetat del cas:
 - Molt greu → decomís immediat per part de la policia.
 - Greu → derivació a unitats especialitzades (URMA).
 - Menys greu → via administrativa.
- El 2024 s'han fet més de 400 actuacions policials per maltractament animal.
- Ha remarcat que aquestes actuacions tenen un gran ressò mediàtic, especialment a xarxes socials.
- Ha recordat que les persones jurídiques també poden ser responsables penalment per aquests delictes.
- Ha assenyalat que l'ampliació de la protecció penal a tots els vertebrats genera dubtes pràctics, com en casos trivials (ex. matar un ratolí a casa).
- Ha destacat que el maltractament sense lesió pot comportar pena d'inhabilitació, encara que sigui un delictes lleu.

Intervenció de Marta Muntada — *Advocada, presidenta de Lex Anima i acusació popular en el cas Lucky*

- Ha exposat el cas mediàtic de Lucky, gos maltractat a l'Alt Empordà, en què l'acusació popular ha estat clau per impulsar el procediment.
- Ha criticat que la justícia vegi sovint amb recel l'acusació popular, però ha defensat que és essencial en casos d'animals sense propietari.
- El cas es va qualificar com a furt, fet que va alentir el procés judicial.
- Es va parlar sobre la possibilitat d'entrar a un domicili sense ordre judicial en delictes flagrants: els Mossos van aclarir que no ho farien sense autorització judicial.
- S'ha remarcat la manca de veterinaris forenses als jutjats i la necessitat de millorar la col·laboració amb els col·legis de veterinaris.

Conclusions generals de la taula

El nou marc penal més avançat: la consideració de l'animal com a subjecte de dret suposa un pas decisiu, però encara hi ha desconexió entre la norma i la seva aplicació pràctica. Es destaca el paper clau de la policia i les unitats especialitzades: la seva actuació inicial pot determinar l'èxit o fracàs d'un cas.

Es ressalta la importància de l'acusació popular: és una eina fonamental per garantir la defensa d'animals sense propietari o sense representació directa.

Es posen de manifest les mancances estructurals: falta de formació policial homogènia, absència de veterinaris forenses i coordinació limitada entre administració, policia i jutjats.

Es posa en evidència els riscos d'interpretació: l'ampliació a tots els vertebrats genera situacions límit que requeriran criteris interpretatius clars per evitar banalitzar la protecció penal.

Es va concloure que la lluita contra el maltractament animal s'està consolidant com un àmbit específic del dret penal i administratiu, amb creixent implicació social, mediàtica i institucional.

TAULA 3: TAULA RODONA: “EXPERIMENTACIÓ ANIMAL”

Tot i que l'experimentació animal està àmpliament regulada encara falta molt per fer i per controlar, sent una proposta interessant que es col·loquin càmeres a l'interior dels laboratoris que la duen a terme com a forma de control i garantia, així com que es controli més els supòsits en què es manifesta que no existeixen alternatives per a proves de fàrmacs i toxicologies que són gràcies a la que més anar reduint-los, així com evitar la duplictat. Mirar-nos a països com Suïssa que prohibeix l'experimentació, en lloc de xinesa i ser crítics com a consumidors també per no fomentar-la indirectament. La via més efectiva de control és sempre l'administrativa, controlant que es compleixin els requisits legals per a la investigació.

Evolució del marc jurídic

S'ha evidenciat una evolució significativa en la regulació de l'experimentació animal, passant d'un enfocament estrictament utilitarista a un sistema més garantista, on es reconeix el caràcter d'éssers sensibles als animals i es reforcen els controls ètics i legals. Tot i així, persisteixen importants diferències entre països i un marge d'interpretació ampli que condiciona l'efectivitat real de la normativa.

Pràctiques més comunes i espècies afectades

Les espècies més utilitzades continuen sent rosegadors, conills, peixos i porcs, principalment per la seva disponibilitat, cost i facilitat de manipulació. Tot i l'existència del principi de les 3R (Reduir, Refinar i Reemplaçar), moltes pràctiques segueixen responenent a models tradicionals, amb aplicacions limitades d'alternatives reals i efectives.

Consciència animal i alternatives científiques

El reconeixement científic creixent de la capacitat de sentir i patir dels animals planteja tensions amb la justificació de la seva utilització en investigació. S'han identificat alternatives tecnològiques i metodològiques —com models in vitro, cultius d'òrgans, simulacions informàtiques o òrgans en xip— però la seva implantació és encara parcial i desigual, sovint frenada per interessos econòmics i inèrcies institucionals.

Pràctica jurídica i casos reals

A la pràctica, no tots els casos d'experimentació poden ser denunciats amb èxit. Factors com el marc normatiu aplicable, l'acreditació dels centres, els protocols autoritzats i la prova disponible determinen si una denúncia prospera o no. Casos com el de Vivotecnia mostren els punts forts i febles del sistema de control, mentre que altres, com el de Camarles, evidencien buits legals i dificultats probatòries que impedeixen actuar.

Reptes i línies d'acció

La taula ha posat de manifest la necessitat de:

- Reforçar la supervisió i l'aplicació efectiva de la normativa existent.
- Potenciar i finançar alternatives científiques a l'experimentació amb animals.
- Revisar els procediments d'autorització i control.
- Dotar de més eines legals i tècniques per a la denúncia de pràctiques irregulars.
- Sensibilitzar sobre la consciència i la vulnerabilitat dels animals utilitzats en recerca.

El debat es mou cap a una major exigència ètica i científica: es busca reduir l'ús d'animals al mínim imprescindible i fomentar un canvi de paradigma cap a models més respectuosos, amb més transparència i control social.

Tot i que l'experimentació animal està àmpliament regulada encara falta molt per fer i per controlar, sent una proposta interessant que es col·loquin càmeres a l'interior dels laboratoris que la duen a terme com a forma de control i garantia, així com que es controli més els supòsits en què es manifesta que no existeixen alternatives per a proves de fàrmacs i toxicologies que són gràcies a la que més anar reduint-los, així com evitar la duplicitat. Mirar-nos a països com Suïssa que prohibeix l'experimentació, en lloc de xinesa i ser crítics com a consumidors també per no fomentar-la indirectament. La via més efectiva de control és sempre l'administrativa, controlant que es compleixin els requisits legals per a la investigació.

DIVENDRES 24 D'OCTUBRE 2025

TAULA 4: "ELS ANIMALS DE COMPANYIA EN EL DRET DE FAMÍLIA: CUSTODIA I FAMÍLIA MULTI ESPÈCIE, RÈGIM DE VISITES DESPRÉS DE LA RUPTURA"

Marc legal de referència

Els animals han deixat de ser considerats coses i són reconeguts com a *éssers sensibles* (art. 333 bis CC). Això implica que, en situacions de crisi familiar, la seva atribució no es regeix per criteris patrimonials, sinó pel seu benestar i l'interès familiar global.

Particularitats a Catalunya

A diferència d'altres territoris, la jurisprudència catalana —especialment la de l'AP Barcelona— mostra reticències a aplicar directament els arts. 90 i 94 bis CC, prioritzant la titularitat registral i les cures efectives, tot i que modulades pel benestar de l'animal.

Parelles de fet: buit normatiu i estratègia processal

No hi ha un marc legal específic per a les parelles de fet. Això obliga a articular les pretensions mitjançant accions declaratives o dins del procediment de ruptura si es plantegen conjuntament, determinant amb claredat la competència i la via processal des de l'inici.

Despeses i corresponsabilitat

A nivell estatal s'imposa una tendència a repartir les despeses com si l'animal fos un

membre més de la família. A Catalunya, però, el criteri principal continua sent que les despeses essencials vagin a càrrec del propietari formal, amb modulacions en funció de la tinença real i el benestar.

Prova: el punt feble estructural

Actualment no hi ha proves psicosocials ni etològiques d'ofici. L'estratègia probatòria ha de centrar-se en acreditar les cures quotidianes, la vinculació amb menors, l'adequació de l'habitatge i l'historial veterinari, així com pericials privades quan sigui necessari.

Coordinació amb els menors

Es consolida la tendència a harmonitzar les estades dels menors amb les de l'animal per reduir l'impacte emocional i garantir el seu benestar. Es desaconsellen trasllats constants que puguin generar estrès.

El dret de família avança cap a un model de família multiespècie, que reconeix el valor afectiu i relacional dels animals dins del nucli familiar i tendeix a limitar respostes purament cosificadoras, especialment en situacions de ruptura.

Aquest conjunt de conclusions evidencia la necessitat d'un marc legal més clar i estable, així com d'eines processals i probatòries més adaptades a la realitat familiar contemporània, on els animals ocupen un lloc central en la vida emocional i quotidiana de moltes persones.

TAULA 5: "EL CONTRACTE D'ADOPCIÓ D'ANIMALS: NATURALESA JURÍDICA, INCOMPLIMENTS I RESPONSABILITAT CIVIL"

El contracte d'adopció d'animals ha de ser entès **com una figura jurídica sui generis**, sorgida de l'evolució del Dret civil arran de la reforma de l'article 333 bis del Codi Civil, que obliga a interpretar qualsevol relació jurídica amb animals sota el principi del benestar animal com a éssers que senten.

No es tracta d'una donació modal, ja que manca d'ànim de liberalitat, ni tampoc d'un contracte onerós, atès que no hi ha preu ni ànim de lucre. Es configura, per tant, **com un contracte atípic bilateral i sinalagmàtic, en què ambdues parts assumeixen obligacions recíproques vinculades a una finalitat ètica i social: la protecció i el benestar de l'animal adoptat.**

L'aportació econòmica de l'adoptant no és una liberalitat, sinó una contribució compensatòria destinada a cobrir les despeses prèvies d'alimentació, esterilització, identificació i atenció veterinària. Té una causa funcional, no patrimonial, ja que busca garantir la salut i el benestar de l'animal.

Pel que fa a la incorporació de clàusules penals dins d'aquests contractes, cal assenyalar que la doctrina civil moderna, així com la jurisprudència del Tribunal Suprem, especialment la **Sentència 197/2016**, de 30 de març, han reconegut que la clàusula penal no té únicament una funció indemnitzatòria, sinó també una funció coercitiva i dissuasòria, orientada a garantir el compliment efectiu de les obligacions principals. Aquesta resolució, tot i emmarcar-se en un contracte oneros, ofereix una interpretació extensiva del fonament funcional de la clàusula penal, **que pot aplicar-se igualment als contractes no onerosos, com el d'adopció d'animals, en què la finalitat no és econòmica sinó ètica i garantista del benestar animal.**

D'aquesta manera, **la presència d'una clàusula penal en el contracte d'adopció resulta jurídicament vàlida i socialment adequada**, en tant que actua com un mecanisme de pressió legítim per assegurar que l'adoptant compleixi de manera íntegra les seves obligacions —de cura, esterilització o prohibició d'abandonament—. La seva funció, doncs, és essencialment coercitiva i preventiva, i no estrictament reparadora, atès que la seva finalitat última és **preservar el benestar animal i l'efectivitat** del vincle jurídic i ètic establert entre les parts.

Els contractes d'adopció entre particulars s'han d'interpretar de manera restrictiva i dins dels límits legals establerts per la Llei 7/2023 i el Decret Legislatiu 2/2008, de Catalunya:

- sense ànim de lucre,
- amb garantia del benestar animal,
- i formalitzats per escrit, identificant clarament l'animal.

En definitiva, el marc jurídic del contracte d'adopció ha d'interpretar-se sota el principi de protecció integral de l'animal, assegurant que tota decisió judicial o contractual prioritzi el benestar de l'animal per damunt dels interessos patrimonials o personals de les parts.

Finalment, cal assenyalar que seria desitjable una intervenció legislativa més clara i específica, que eviti deixar al criteri interpretatiu dels operadors jurídics la configuració i aplicació d'aquesta figura. La manca d'una regulació homogènia i la poca cohesió jurisprudencial generen inseguretat jurídica, especialment per a les entitats protectores, que són qui assumeixen directament la responsabilitat sobre els animals. A més, el desconeixement social sobre el funcionament real dels processos d'adopció i sobre les dificultats de gestió que afronten les protectores es reflecteix, en ocasions, en resolucions judicials poc ajustades a la realitat social o a l'esperit protector de l'article 333 bis del Codi Civil.

Per això, cal avançar cap a una sistematització normativa coherent i garantista, que reconegui el paper essencial de les entitats protectores i harmonitzi la pràctica jurídica amb els principis de respecte i protecció dels animals com a éssers que senten.

TAULA 6: “ELS CORREBOUS A DEBAT ”

La taula ha coincidit a assenyalar que la prohibició dels correbous no és només una qüestió cultural o emocional, sinó que implica una lectura integral dels drets dels animals que en aquesta taula s’ha realitzat des d’un triple vessant: jurídic, veterinari i ètic. Des de la perspectiva legal, s’ha destacat la necessitat d’harmonitzar les normatives autonòmiques amb els estàndards europeus de benestar animal, superant les excepcions que perpetuen pràctiques amb patiment intrínsec.

Des de la ciència veterinària, s’ha subratllat que el patiment físic i l’estrès dels animals en aquests espectacles sobretot en les modalitats més cruentes (embolat, capllaçat i bous a la mar) és objectivable i incompatible amb els principis de protecció establerts. I des d’una òptica ètica, s’ha remarcat que les tradicions no poden justificar vulneracions de drets bàsics dels animals. En conjunt, s’ha conclòs que la seva prohibició seria un pas coherent amb una societat més respectuosa, avançada i alineada amb els valors contemporanis de protecció animal.

Es proposen diferents línies d’acció:

- Iniciar un procés legislatiu per abolir, almenys, les modalitats més cruentes de correbous.
- Crear un grup de treball per abordar el tema, amb especial participació de l’ICATOR.
- Elaborar un conveni amb la Facultat Veterinària de la UAB i amb el Consell dels Col·legis de Veterinaris de Catalunya per treballar conjuntament.